

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 8 "
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACTIA
ŞI ADMINISTRATIA
Targul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la admini-
straţie. Preţul după tarife
şi învolat.

Manuscrisele nu se în-
napoiesc.

TELEFON N. 226

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Chestiunea română în lumina dreptului public.

De Dr. Valer Moldovan.

II.

Punctul de vedere românesc.

Nu numai oamenii singuratici ci și popoarele „stau sub cămașa vremii” vorba lui Miron Costin.

Programul politic al neamului românesc — înțeleg cel vecinic, — în diferite, epoce a îmbrăcat forme diferite în totdeauna potrivite însă ideilor și conceptelor de viață a respectivelor epoce.

Cine e însă în clar cu chintezența, cu idealul politic al neamului el va găsi ca un fir roșu în toate programele trecătoare și schimbătoare în cari s'a concretizat în decursul vremilor, dela Supplex libellus și până în zilele noastre.

Acest program nemuritor, care formează în același timp maximul și minimul pretenziunilor noastre se poate formula astfel:

— *Recunoașterea din partea puterii de stat a națiunii române drept o individualitate etnică deosebită care e ea însăși subiectul de drept public și privat al tuturor acelor îndreptățiri, cari sunt de lipsă ca să-i fie asigurată deplina și liberă dezvoltare națională, culturală și economică.*

Prima concretizare a acestui principiu o aflăm în Supplex libellus Valachorum, înaintat împăratului Leopold II-lea și subscris de episcopii Ioan Bob și Gherasim Adamovici.

Acest prim program politic zidit pe puternice temelii istorice precum era și firesc pe acele vremuri nu-și poate închipi altminterea o îmbunătățire radicală a națiunii române din Ardeal, decât în felul ca și ea să fie primită între staturile ardelenice, ca a patra „națiune politică”, pe lângă celelalte națiuni ale Ardealului.

Deaceia în punctul al doilea din cele 5, cari cuprind gravaminele națiunii, se cere precis, ca:

„Națiunii române să i se restituie între națiunile regnicolare locul pe care l-a avut după testimoniul (citată mai sus) al conventului pre-

curatei fecioare Maria din Cluj-Mănăstur (anul 1437)“.

În acest testimoniu era adecă vorbă de un „Paulus Magnus de Vajdahaza vexillifer universitatis Regnicolarum Hungarorum et Valachorum in partibus Transilvaniensis.

Pe aceeași bază, de națiune istorică-politică stă și programul alcătuit și primit în marea adunare de pe „Câmpul libertății” din 3/15 Mai 1848. Punctul prim zice:

„*Națiunea română*, rezimată pe principiul libertății, egalității și al frăției pretinde independența sa națională în respectul politic ca să figureze în numele său“

Românii din Bănat încă au ținut în 15/27 Iunie 1848 o mare adunare în Lugoj sub prezidenția lui Eutimie Murgu. În concluziile acestei mari adunări încă aflăm firul roșu al punctului principial al neamului. În punctul 5 se zice pe scurt:

„*Naționalitate și pe sermna Românilor*“. Adecă recunoașterea naționalității sau a națiunii române drept o individualitate etnică.

Românii din Ardeal la prima ocazie când pot să se manifesteze politicește după anii grei de absolutism, revin asupra programului de la 1848 și își formulează punctul principial și mai plastic.

E vorba de punctul 11 al concluderilor conferinței naționale din 1/13 Ian. 1861, care zice:

„*Națiunea română* așterne M. Sale ces. reg. apostolic umilită rugare ca preafinalt aceeași, să se îndure a pune între cele dintâi propoziții regești pentru dieta cea dintâi a țării inarticulare nației și a naționalității române, prin care ea să câștige după forma celor de până acum trei recepte noi și patru confesiuni noște legale de stat și egală îndreptărire“.

Această inarticulare a și urmat după doi ani după ce mai întâi însuși monarhul în adresa prin care convoacă dieta Ardealului la Sibiu pe 1 Iunie 1863, ordonă ca aceste diete să i se prezenteze înainte de toate proiectul:

1. *Despre efectuarea egalei îndreptățiri a națiunii române și a confesiunilor ei.*

Durere dualismul din 1867 a măturat deodată cu autonomia Ardealului și articolul I. al dietei din Sibiu și nădejile neamului au fost înghețate de un viscol politic, care altora le-a adus noroc, iar pe noi

ne-a respins din nou în cetatea ți-nerii morțis la programul etern al neamului nostru.

În noua situație politică creată prin sistemul dualistic al imperiului Austro-ungar inaugurat la 1867 cea dintâi manifestare politică mai însernată a Românilor e proiectul de lege despre egală îndreptățire a naționalităților prezentat din partea deputaților români atât din Ungaria proprie cât și din Ardeal.

Paragraful prim care se poate privi drept baza noua principiară pe care au accentuat-o Români în noua situație zice:

„*Următoarele poporațiuni regnicolare istorice ale Ungariei Maghiarii, Români, Sârbi, Slovaci, Rutenii și Nemții se recunosc de națiuni regnicolare egal îndreptățite, pe seama cărora se garantează egală îndreptățire politică a naționalității și a limbii prin lege fundamentală între marginile integrității teritoriale și ale unității politice ale statului.*“

Proiectul acesta de lege are o însemnătate deosebită tocmai din punctul de vedere principiar, pentru că e prima încercare a Românilor de-a se conforma noii situații politice prin admiterea „integrității teritoriale și a unității politice a statului Ungar.“

E prima încercare de-a părăsi baza federalistă abdicând de pretenziunea autonomiei Transilvane, ca una care de fapt nu se unește cu principiul unității politice a statului Ungar.

Programul nemuritor al neamului nostru din care nu putem lăsa o iotă fără de a săvârși o sinucidere politică și națională, a aflat întrupare și în aceasta nouă bază, reclamată prin situațiuni politice schimbate fără voia noastră, în pretenziunea categorică că: Români să fie recunoscuți de națiune regnicolară egal îndreptățită

Dacă la 1869 Maghiarii ar fi onorat această inițiativă de apropiere a naționalităților neraghiare, de punctul lor de vedere al unității și integrității politice a statului ungar, și în schimb ar fi acceptat și ei baza noastră principiară minimală, sunt sigur că partidul național Român în 1881 nu se retrăgea din nou după zidul de apărare al punctului prim al programului lor care cere „pentru Transilvania recăștigarea autonomiei sale“.

Legea de naționalități a lui Deák încă s'a pus pe o bază nouă chiar și din punctul de vedere Maghiar — după cum o voi dovedi în articolul următor — pe baza drepturilor *individuale* și deneagă cu desăvârșire *nu numai recunoașterea* *fișisă a naționalităților* ca a unor colectivități etnice, ci și *toate îndreptățirile* de limbă etc. cele acordate partea specială a legii așa numite „de naționalități“. Toate aceste le recunoaște și asigură numai *pe seama singuraticilor cetățeni, cu limba maternă nemaghiară, iar nicidecum naționalităților ca atcri.*

Delegațiunile. La 28 Febr. c. se va ține în Viena un consiliu ministerial comun, în care se va fixa și ziua intrării delegațiilor. Se asigură, că termenul intrării va fi în 15 sau 16 Aprilie c. în Bud-pesta.

Opoziția are de gând să deschidă o luptă energică contra proiectului de împărțire al cercurilor. Întru-nirea ce o ține azi opoziția, își va fixa atitudinea. Nu se știe, dacă proiectul va fi pus la ordinele zilei mâine sau ceva mai târziu. Lupta opoziției e justificată, dar e curios unul din motivele ei ce se evocă. Zice, că opoziția va înșira gravaminele în special însă va scoate la iveală *tendențele antimaghiare ale proiectului.*

Suntem curioși cu ce se va decide opoziția aceste tendente?

La telegrama adresată d-lui N. Filipescu de către societatea „Carpați” din București, pe care am publicat-o în nrul nostru de ieri. d-l N. Filipescu a răspuns prin următoarea telegramă:

„*Domnule Președinte! Primind prea mult măgulitoare depeși ce mi trimiteți din partea societății „Carpații” în ca să nu vedeți în mulțumirile ce vă rog să transmiteți membrilor societății împlinirea unei simple formalități de curtezie.*

Mi-ați primit una din cele mai mari bucurii ce am resimțit vre-odată și voi păstra depeșa d-stra ca cel mai mândru prilej de față al vieții mele publice.

Primiti vă rog expresiunea celor mei frățești sentimente.“

Românii din Balcani. „*Militaerische Rundschau*” publică un studiu asupra Albaniei datorit colonelului Spaitz, care afirmă între altele, că din punct de vedere etnic, populația șesului Macedoniei, Thesaliei și Traciei este un conglomerat foarte pestră. *Numai populația cromandă de murte și-a păstrat purtatea sa. E pe ea posibil să trăim ziua, când aromezii pe neașteptate ca și acum albanezii vor ajunge la însemnătate politică.*

În jurul alianței balcanice

Părerile fostului ministru Take Ionescu.

București, 9 Febr. 1914.

D-l T. Ionescu a acordat ziarului „Bukarester Tagblatt” următorul important interview la întrebarea dacă: s'ar putea realiza o nouă alianță balcanică?

„Nu cred să se poată înfrupta o nouă alianță între toate statele balcanice. Insuccesul primei alianțe este prea recent. Între Bulgaria și Serbia de o parte, între Bulgaria și Grecia de alta, nu sunt estfel de raporturi în cât să se poată concepe o nouă alianță balcanică. Ni-l Serbia, nici Grecia n'ar putea face azi Bulzariei c'ncesile teritoriale, care să o indemne la o alianță cu Serbia și cu Grecia, iar lără de mari concesii teritoriale o alianță a Bulgariei cu Serbia și cu Grecia ar fi ca și când Franța după 1870 ar fi dat o nouă confirmare tractatului de la Frankfurt. Că lubitorii de pace de pretulindeni ar dori o alianță a tuturor statelor balcanice, în care ar putea intra și Turcia europeană, este *netăgăduit*. Dar ca așa ceva ar fi în ajun de a se face eu unul nu cred. Nu trebuie să se uite, că în Bulgaria luptele interne complicate cu chestii de politică externă, cum se întâmplă încă în statele neajunse la maturitate, sunt și ele o piedecă la o hotărâre așa de curajoasă ca aceea de a încheia o alianță cu Serbia și cu Grecia, chiar cu Istiul și Cooceana, dacă Serbia ar vrea azi să lecedeze, deși în cursul tratativilor păcel de la București n'a vrut cu nici un preț să se auză de așa ceva. Iar presupunerea, că Grecia ar fi în stare să cedeze Cavala, pentru cine cunoaște bine istoria păcii dela București, este un lucru care nu poate să rezulte nici din voiajuri, nici din întrevederi.

Deci părerea mea este că la Petersburg nu s'a schimbat situația din

G. Bogdan-Duică:

Românii și Ovreii.¹⁾

După »Ovreii pământeni și sub-pământeni«, care a lusemat — îndatăce venia în partea secretarului Ligei — ordnului de mobilizare a forțelor românești contra înarmărilor febrile ale Ovrellor din România — d-l Bogdan-Duică trebuia să motiveze ordnului. Și credea poate — cu toate scrierile sale istorice anterioare — că trebuie să iai legitimeze și alegerea sa de membru corespondent al Academiei în secția istorică, unde a fost ales într-o vreme când toată lumea aștepta apariția Criticelor sale, pentru că apoi să-i vadă ales poate în secția literară. Noi cel puțin am avut totdeauna păreri de rău, decât teorii d-l Bogdan-Duică făcea un pas, care-l îndepărta de literatură și-l apropia de istorie ori de pedagogie. Și regretam, fiindcă admiram în criticile și studiile literare ale dânsului, informația sigură până-n amănunte, care totuși nu înăbușia stăpânirea principiilor, compoziția arhitectonică, preciziunea frazelor, perspectiva istorică și descoperirea atâtor amănunte interesante, pe cari alții le trec cu vederea — însușiri, ce-au făcut din d-nul Bogdan-Duică un critic literar, căruia

fi șade atât de bine alătura de d-l Iorga. Și cum dementează d-l Iorga prin feluritele opere ale sale, dementează și d-l Bogdan-Duică prin ultima sa operă definiția lexicoanelor »poligrafal este adeseori un scriitor superficial«.

Nu putem descoperi superficialitate nici în *varietatea* conținutului cărții »Ovreii și Români«. În ea găsești cel drept și istorie și literatură și etnografie și economie și geografie și politică și estetică, pentru că să observi încurând, că ai înaintea ta o altă disciplină, care le cuprinde pe toate și pe care am putea-o numi poate *etno-politică*, un ram al istoriei contemporane. În compoziția sa, scrierea »Ovreii și Români« este — ca atâtea alte cărți de conținut politic — o carte de refrenuri, cari nu-s aici nici poetice nici versificate, dar răsar pagină de pagină când în forma *criticiei*, când în semnalarrea *pericolului*, când în indicarea *remediului*.

Cel mai mulți cetitori, cari judecă o carte numai după titlu, vor crede de sigur, că studiul acesta se va fi născut din antisemitizmul etic al nostru și nu din cel politic, care, acesta, oricât de mult ar stăpâni laptele politic ale unui individ, poate lăsa cu totul neatins însușirile umanitare ale lui. Ei se vor convinge ușor, că se poate scrie astăzi despre Ovrei și fără ură, dacă vom supune analizei noastre întâi *spiritul* cărții, care reflectează de sineînțeles și sufletul autorului.

Idei ca acestea s'a-i întări pe Ovrei astăzi, ar putea fi o faptă *umană*, dar nu și românească (pag. 17) ori la pag. 51: »*Nenorocii* sânt și ei: ori pag. 52, unde verbundu-se despre legile și dispozițiile îndreptate contra lor se zice »*Cetindule* le cronica lor lungă, nu rămbi *nemişcat* arată până la evidență, cât de *uman* simte autorul.

Dar tocmai fiindcă problema pusă nu este de natură etică și fiindcă autorul caută să o lumineze din punct de vedere politic, el poate rămânea *naïv* când urmând împărțirea descrierilor de călătorie ale d-lui Iorga (iar stau amândoi alătura!) autorul înțelege să aplice sistemul și în scrieri de politică românească.

Că d-l duioșie și câtă durere în rândurile dela pag. 146, unde se vorbește de prapădul săvârșit de Ovrei poloni între Români din Bucovina. Cătră aceștia s'a adresează autorul cu vorbele: »*Istoria* voastră a fost plină de lei nației noastre! Voi veți fi numai ciolane de lei?« Și cu toată drăpătatea, dupăce autorul ajunge la conculuzia (dela p. 172) »*lor le robește națiunea română din Bucovina*“.

Și cea din Basarabia, despre care se zice »*da* a vom lua-o vreodată înapoi, Doamne, ce Basarabie o să luăm! (pag. 51). Accente e acestea *trice* cumbrează în desnađăduita întrebare: »*Ce fac, Doamne, cu neamul nostru*«? Dar d-l Bogdan-Duică are un spirit cu mult prea științific, decât să poata fi

sedus de poezia politice. El caută cu obstinație rezolvirea problemei: »Un drum spre nădejde și viață *trebuie găsi*« (p. 58). Aduagăm noi: pentru a mândouă ardele. Și ca să găsim pe cel mai sigur, pe care să fie siliti a-i urma nu numai R mâni, ci și Ovrei, autorul își alege metoda cea mai grea, dar și cea mai sigură: Cele mai importante izvoare, pe cari le utilizează, sânt scrise de autori *ovrei*. Și cu toată această restricțiune, care apropie atât de mult metoda d-lui Bogdan-Duică de metoda științelor exacte, li răușește totuși să susțină teza românească cu argumentele scoase din autorii *ovrei*. Și nici nu se șfăște să recunoască pregătirea științifică a acestora, când caracterizează de ex pe Dr. A. Ruppin cu cuvintele »*un cap distins*«. Ici colu câte-o ușoară notă anticlericală sau satirică se adaugă, pentru a nu te surprinde optimizmul plin de încredere, care izbucnește la pag. 229 în cuvintele: »*dezvoltării și diferențierii noastre sociale li vom dator și mântuirea definitivă, de care eu nu mă îndoiesc nici un moment*“.

Înștrătat cu un astfel de spirit (uman, național, științific, satiric) mă întreb dacă autorul putea să rămână nepăsător față de *stările de azi*, c'ri înșușiează dezvoltarea politică a Românilor, în deosebi a celor din regat? Jacă se putea răbda să nu arunce săgețile sale contra tuturor ce or ce-au lăcut prin apatie și neglijență, ca la

1913, într-un ceas de pericol, un profesor de literă să-și lase catedra și să fie oglinda românilor trecute în fața aceloră, cari nu vreau să știe nici de trecut, nici de viitor, și numai de bucuriile măgulirilor și clipele de multă-mire săle prezentului?

Sânt atât de lămuritoare următoarele pasagii — prin sinceritatea și prin durerea amară, ce tranșează din ele — încât nu mă pot reținea să nu le reproduc în întregime. Ni se dă năcar astfel prilejul de a face critică prin conștinul unui scriitor de dincolo. Autorul zice la pag. 25:

„*Eu scriu și pentru politicieni și, dintre ei, firește că mai ales pentru acea mulțime de pseudo-intelectuali, cari nu-și cunosc uneori nici orașul sau județul în care trăesc ori din care vin chiar în parlament, necum țara și cu stăt mai puțin pe vecii țării*“.

Și și mai explicit la pag. 67: »*Acesta este la ncl viitorul autonomist, dacă rânduială profundă și definitivă nu se va face cât mai degrabă, dacă societatea românească nu se va ridica în picioare, oridecateri *inbecilii politicieni* noastre vor încerca a une în loc expansiunea nordului românesc. Ori acesta va fi bine condus și va recuceri treptat orașe ori o-ătă, c'ri în-ndoi, vom avea și noi autonomia o-velească. Noi *trebuie* să recucerim; chestia unde vor pieca ei nu merită nici grija unei minute*“.

Autorul explică, de ce nu se re-

¹⁾ București 1913. „Tipogr. Ro-mânească“, ediția II-a. 256 pag. Lei 2.—

²⁾ Discurs. 1913. Ed. „Flacăra“. 40 bani.

Balcani, așa precum a fost creiată prin pacea dela București. *Imi pare însă, că între Serbia și Grecia trebuie să existe o alianță.*

Scopul călătoriei lui Venizelos.

Scopul călătoriei d-lui Venizelos la București este să facă cunoștință personală mai de aproape cu conducătorii partidului liberal. D. Venizelos cunoaște pe d. Brătianu încă din timpul păcii dela București; dar date fiind raporturile de mare intimitate și înținsă cordialitate dintre Grecia și România, este firesc, ca primul ministru al Greciei să dorească să cunoască personal pe oamenii, cari pentru câți-va ani ar răspunde de politica României. Sunt sigur că d. Venizelos a dorit să aibă ocazia să se mai prezinte încă odată Regelui nostru, care a făcut primului ministru grec, cum face la toată lumea, o adâncă și durabilă impresiune. *Între România și Grecia nu-i nevoie de alianță, pentru ca să existe o completă concordanță de acțiune politică.* Cum am trecut la Atena, am fost întrebat la Constantinopol, dacă avem vre-o alianță cu Grecii și cu Sârbii. Am răspuns cinstit nu. Dar am adăugat, că România consideră ca o chestie de onoare pentru dânsa, ca pacea dela București să fie respectată și că simte că are și țărnia necesară spre a duce la îndeplinire această respectare.

Vorbind așa sunt sigur că am exprimat părerea tuturor. Vă atrag atenția asupra toastului de Joi seara al M. S. Regelui, în care iarăși vorbește de echilibrul în Balcani. Știți bine că aceasta însemnează menținerea păcii dela București.

Nădăjduesc că pacea se va menține aci în Orient, deși la primăvară probabil au să fie multe momente de grijă. Sunt țări în Orientul nostru în care nesiguranța situației interne poate fi prilej de griji esterne. Nu sunt profet: sunt însă convins că fără a reclama ceva pentru țara mea, nici rolul de tutor, nici pe acela de jandarm, hotărârea noastră bine chibzuită, nestrămutată și dinaltă adusă la cunoștința tuturor, că înțelegem să păstrăm pacea și să fim factori ai acestei păstrări a păcii, este un mare atout pentru pace în focul orient.

Chestia albaneză.

Ar fi o copilărie dacă aş spune că chestia Albaniei este chestie ușoară.

Cred însă că noul principe pe care-l cunoșc bine va reuși. Intrigile unor cercuri nerăspunzătoare a la Bekir-bey, nu mă sperie, fiindcă pentru mine este o axiomă, că un al doilea stat musulman în Europa este imposibil.

D. Venizelos a dat încă o dovadă despre înalta sa genialitate când a lăsat să se știe că Grecia nu va face nici o greutate vecinului său albanez. Știu că Pasici are aceeași idee. Rămân în Albania noul principe ajutat de albanezii de valoare să menție ordinea cu strictețe. Sarcina

cunoaște pericolul ovrlesc în dreapta lui măsură („De unde să știe Românul, dacă este nepăsător, incolet și nu cetește pe autorii fidanți“ pag. 24). și se miră, deși parecă zăbnește totodată, de „inima prea umanitară“ (p. 234) a d-lor G. Diamandy, Emil Costinescu, Al. Bădărău și Paul Bujor. De vină e și *Pressa*. Ea ar trebui „strânsă în chingii“ (p. 33).

Și *Biserica*, care, în astfel de vremi găsește un pretext să declare eretic pe cinstitul și milostivul episcop Nicodim dela Huși. Și pe preacinstitul arhimandrit Scriban! *Ce înmăsa nepriecere a crugului lumii!*

Și *Statul*, care nu deschide „drum forțat peste graniță“ tuturor agitatorilor ovrsci, străini acolo, dar mai o braznic decât punzașii ordinari.

Și *Administrația*, care îi „protege“ (p. 221) la orașe și sifere ca „20—27% din toată populația ovrască a țării — o cincime — să se aște la sate deși în înțelesul legilor țării și mai ales al politicei naționale n-ar trebui să fie nici unul!“

Și deci iarăși îl găsim pe d-l Bogdan-Duică — cu critica ce-o face: politicienilor, intelectuelilor, preslei, bisericilor, statului și administrației românești — alături de d-l. Iorga!!

B. B.

(Va urma).

lui este din cele mai grele, dar și din cele mai seducătoare pentru cine vrea să lase un nume în istorie.

Ministrii Venizelos și Pasici la București.

Prezența șefilor guvernelor din Atena și Belgrad la București precum și vizita diadochului Greciei la curtea regală română au dat prilej pressei mondiale să vadă în aceste vizite o deosebită însemnată cu privire la constelația viitoare politică în sud-estul Europei.

Se vorbește despre legarea unor alianțe mai strânse, deoparte între Sârbia și Grecia, de altă parte între România și Grecia, se menține cu tot mai multă insistență faima despre căsătoria moștenitorului tronului Greciei cu principesa Maria — fără însă ca aceste știri să fie confirmate de vre-unul dintre bărbații de stat ai României, Greciei și Sârbiei. Toți observă o tăcere semnificativă sau o rezervă însoțită de zimbete binevoitoare.

Alitudinea aceasta rezervată este deastădată cu atât mai bătaoară la ochi, cu cât în trecut, pe timpul tratativilor, cari se urmau la București pentru încheierea păcii, ziarele din regat publicau zilnic pe coloane întregi convorbiri cu ministrii Venizelos și Pasici. Deastădată ambii acești bărbați n-au voit cu nici un preț să acorde interviuri.

D-l G. Caliga, reprezentantul ziarului „Minerva“, care a solicitat d-lui Venizelos un interviu, scrie între altele:

Speranțele mele au dat greș, d. Venizelos, foarte amabil s'a întreținut cu mine despre toate, numai despre chestiunile cari mă interesau, nu.

Interviu nu-ți pot acorda, nici chiar o simplă convorbire despre tot ce se referă la politică sau la voiajul meu — îmi zise d-sa, zăbind, cu acel zămbet caracteristic căruia datorăm jumătate din succesele sale.

Îm promis atunci că să nu țin de numele d-sale și l-am rugat ca cel puțin să-mi spună dacă trecerea d-sale prin București este determinată de politică, sau de hasard. Nici la această întrebare, premierul grec — nu a voit să-mi dea un răspuns direct.

„Nu-ți pot exprima, mi-a zis d-sa — decât plăcerea enormă pe care o simt aflându-mă în frumosul București, afecțiunea foarte mare pentru căldura cu care am fost primit. Numeroasele dovezi de înaltă considerație pe care M. S. Regele Carol le-a dat, principelui nostru moștenitor și atențiunea binevoitoare cătră umla mea persoană, m'au măguit și m'au încântat foarte mult“.

După acela d. Venizelos mi-a adăugat că plecarea d-sale a fost amânată pentru poimăine de oarece, mâine sorseți în București d. Pasici și ar dori să plece împreună cu d-sa la Belgrad.

Aceasta a fost întreaga convorbire pe care am putut o avea cu premierul grec și din care nu se poate trage nici o concluziune asupra evenimentelor politice, cu cari fără îndoială e în legătură, trecerea prin București a d-lui Venizelos.

Cert e însă că d. Venizelos a ales drumul la Atena prin București, nu numai cu dorința de a cunoaște de aproape pe membrii noului guvern al țării, ci împins și de alte considerațiuni politice mai înalte.

Intrevederile îndelungate pe cari premierul grec, le-a avut, chiar din prima zi, cu domnii L. Brătianu, Em. Porumbaru și Take Ionescu și audiența de peste o oră de la Palatul regal, precum și onorurile deosebite cu cari a fost primit, sunt tot atâtea dovezi, de importanța misiunii a vizitei sale, și această misiune nu poate fi în primu rând, decât de ordin politic.

Faptul, pe de altă parte, că Venizelos așteaptă în București sosirea d-lui Pasici — toată explicația deghizată pe care premierul grec o dă amănărilor plecării sale — poate confirma mai repede s'vonul primit din Petersburg, și confirmat de la Paris despre o apropiere și mai mare a înțelegerii politice între cele trei state Balcanice, Serbia, România și Grecia — tripla alianță Falcenică, cum o numesc Francezii.

D-l Pasici a refuzat deasemenea ziarșilor din Iași orice convorbire declarându-le pe scurt, că va avea la București întrevederi cu d-nii Brătianu și Porumbaru în diferite chestiuni diplomatice și dacă va fi primit, și cu M. Sa regele Carol.

Pactul româno-maghiar.

Pactul va eșua! Cu aceasta știri surprinde »Az Est« de azi pe cetitorii săi. Pactul nu se poate încheia pe lângă condițiile și concesile puse în vedere de Tisza. Aceasta a aflat-o »Az Est« dela un bărbat politic român, inițiat în tratativele de pace. El i-a mai spus unele momente din trecutul tratativilor, pentru exactitate cărora răspunderea o are ziarul.

Primele tratative.

Tratativilor de acum — a spus informatorul — s'au început înainte de a fi Tisza prim-ministru. Tisza a agrărit odată pe Dr. Mihali în cameră, și i-a comunicat, că ar avea dorința să fie orientat asupra gravăminelor Românilor și să discute modalitățile, prin cari capii partidului național român să abandoneze acest partid și să intre în vre-unul din partidele parlamentare maghiare.

Aceasta a fost dela început punctul de plecare al lui Tisza: *disolvarea partidului național român*. Ideia cum știm, i a înșufat o renegatul Mangra, care în adevăr a părăsit partidul nostru național și s'a atașat la partidul muncii.

Dl Dr. Mihali l-a declarat atunci lui Tisza, că el singur nu poate trata în numele partidului. Tisza a mai avut schimb de idei cu alți 5 membri din comitet, dar și aceștia l-au spus, că ei nu pot intra în tratative. Pentru o astfel de acțiune nu e îndreptățit decât numai partidul național român.

Tisza a răspuns atunci, că el nu tratează oficios cu conducătorii partidului național.

De atunci Tisza și-a schimbat ideile. Văzând că d. e. Mangra după ce a eșit din partidul național român, a rămas total izolat și n'a putut face nici o propagandă printre români, s'a decis să stea de vorbă cu conducătorii partidului nostru național și a tratat oficios cu ei. Dar mai mult, acum de curând Tisza a recunoscut oficios, în cameră *posibilitatea existenței partidului și comitetului național român*.

Acest fapt ne arată însemnatul progres, ce l-a făcut cauza română în timpul ultim.

Supremația.

Cu începutul tratativilor s'a clarificat și chestiunea așa numită a *supremației*. Tisza a declarat atunci, la început, că el nu e aplicat a face nici o concesie, prin care s'ar periclită *supremația rasei maghiare*.

Dr. Maniu a întrebat pe Tisza, că ce înțelege sub supremația maghiară? deoarece conform legilor în Ungaria e egalitate de drepturi și astfel nu poate avea un popor supremație asupra celorlalte popoare.

Din răspunsul lui Tisza frunțașii noștri s'au convins, din nou că — ceea ce în trecut era cunoscut de toți — sub supremația de rasă, Tisza — ca toți șovinștii — înțelege asigurarea *dominației oligarhe și a gentryilor*.

Dacă pactul va eșua.

După aceasta declarație schimbul de idei între Români și Tisza a încetat până-ce a reluat firul războiului Tisza, de-a ca prim-ministru. Informatorul lui »Az Est« spune unele perișteții de-ale tratativilor, publicate sporadic prin ziare și în fine constată, că pactul va eșua.

Intrebat, că ce va fi atunci, el a spus:

Pactul trebuie să se facă. Dacă eșuează: Tisza cade. Poate că el vrea așa, ca să treacă de erou național. Pentru noi e tot una. Poate e mai bine, ca să încheiăm pacea cu întreg poporul maghiar și nu cu un om sau cu un partid.

Observăm, că ideile aceste s'au mai accentuat prin ziare.

Ce zice »Schlesische Ztg«.

Ziarul »Schlesische Zeitung« din Breslau publică un articol dat din București cu titlul »România și Austro-Ungaria«, care între altele cuprinde următoarele:

Bărbații politici români au posibilitatea să-și procure garanții în ce privește românii din Ungaria, precum și în ce privește relațiunile cu Austro-Ungaria, și nu începe îndoială, că une-

prietene devotate ca România, se vor acorda garanții suficiente.

Există în România bărbați politici, cari sunt aderenți ai unei politici externe independente; aceasta însă este greșită, afară de cazul dacă România ar putea avea siguranța în timp de pace, că nu va rămâne izolată în timp de război, căci astfel ar fi expusă să fie strivită de ciocnirea celor două colosuri de armate.

Cercurile autorizate guvernante ale României sunt conștiente de aceasta precum și de faptul, că schimbarea situației românilor din Ungaria însemna un mare avantaj, care ar ameliora relațiunile dintre România și Austro-Ungaria dându-le oarecare căldură.

Scrisoare din Paris.

Afacerea Putilof. Moartea lui Déroulède

Telegrama trimisă din Petersburg ziarului *Echo de Paris* prin care se arată că uzinele metalurgice Putilof care fabrică materialul pentru artileria rusească vor primi importante capitaluri dela casa germană Krup și vor trece sub controlul german, a fost o revelație în întreaga Franță și a emoționat puternic în primul moment cercurile politice în uzinele Putilof încează de azi de zile muncitorii și inginerii francezi după procedurile tehnice întrebuintate în Franța de uzinele Creuzot, cari furnizează artileria franceză Casa Krup având controlul uzinelor Putilof ar fi urmat ce tot secretul artileriei franceze să fie cunoscut germanilor. — De aci consternare generală în întreaga presă și în parlament. Chiar ministrul de externe Doumergue manifesta aceeași neliniște, intru cât nici ambasadorul Franței la Petersburg Delcassé, nu știa nimic de tratativele dintre uzinele Putilof și casa Krup, cari n'au fost demascate decât printr-o telegramă particulară.

Câte-va zile întreaga presă a protestat. Rusia și însuș țorul era acuzat de trădare față de alianța ce are cu Franța, pentru că ar fi voit să mijlocească Germaniei cunoașterea tonului francez.

Dar după câte-va zile frunțile încruntate s'au descris, norul care acoperise alianța franco-rusă a dispărut, toată lumea și-a venit în fire și cuvintele de ocară contra Rusiei au încetat. La telegrama urgentă trimisă ministrului de externe rus, prin intermediarul ambasadei, a venit imediat răspunsul, care a restabilit calmul.

Total se reduce la o manevră financiară îndrăznească a casei Creuzot și a uzinelor Putilof. N'a fost decât un șantaj deghizat.

Creuzot și Putilof având nevoie de mari capitaluri pentru a face față imenselor comenzi ale artileriei ruse, și neputând căpăta suma trebuitoare în condițiunile dorite au aruncat strigătul de alarmă al cooperării cu casa Krup, pentru ca băncile franceze să fie silită prin intervenția oamenilor politici să le acorde sumele trebuitoare așa cum doresc ele

Manevra financiară a reușit. Imediat după telegrama din *Echo de Paris*, care a provocat neliniștea grozavă, reprezentanții marilor bănci au și plecat la Petersburg.

Total s'a aranjat. Uzinele Putilof vor avea banii francezi. N'a fost decât o presiune prietenească, care și-a atins scopul. Împrumutul de un miliard pe care Rusia vrea să-l facă pe piața franceză, și va realiza cu siguranță, în urma acestui incident cu mai multă ușurință.

Paul Déroulède este mort. Cu dânsul dispăre un mare excitator de oameni, unul din cei mai incarnați doritori ai revanșei, unul din propăvădătorii războiului cu Germania pentru recucerirea Alsacii și Lorenei. Viața lui este arestecată în toate marile evenimente ale republicei și adesea a luat o parte activă în crizele cari amenințau regimul republican.

Paul Déroulède s'a născut în Paris în 1846 La 20 ani debutează în literatură cu câteva piese de teatru, foarte laudate și critice teatrală de vremeuri și cari s'au jucat pe cele dintâi scene ale Parisului. În 1870 când izbucni războiul franco-german plecă voluntar. Fu făcut prizonier în lupta dela Sedan, evadază din închisoarea germană și reintră în Franța pentru a se lupta din nou. Luă parte la reprimarea comunei și după restabilirea liniștei rămase în armată pe care n'o parasi decât din cauza unui accident.

La 1882 fondează liga patrioților și începe o întinsă propagandă pentru revanșe în întreaga Franța. Predicând revanșea în numele patriotismului și

în numele principiului naționalităților, glasul său începe a deveni ascultat și în curând câștigă o mare popularitate. Pretutindeni glasul său era o protestare contra actului brutal al Germaniei din 1870, arătând mutilarea sferică de Franța în acel an, ca un ultraj adus civilizației și umanității.

Între 1887—1889 Déroulède fu unul din susținătorii cei mai călduroși ai generalului Boulanger, în campania ce ducea pentru președinția republicei. Și deși acest general urmărea să instituie un regim dictatorial, să infrângă republica sau să facă posibilă restabilirea monarhiei, Déroulède nu avea în vedere decât scopul revanșei, care s'ar fi putut realiza sub un guvern autoritar.

Retras un moment din viața publică după insuccesul lui Boulanger în timpul afacerii Drayfus 1895—1900 rencepe activitatea sa. Facu parte din grupul antirepublican care acuza pe căpitanul nevinovat că ar fi vandut plecurile statului major Germaniei. În aceste timpuri când soarta republicei era în joc el pare că vedea apropierea visului său în infrângerea democrației franceze care luase apărarea nevinovatului. — În 1889 luă parte împreună cu regaliștii și bonapartiștii la un complot contra republicei. Arestat și condamnat putu fugi din Franța, unde nu se întoarse decât după amnistia din 1906. De atunci și până în ultimul timp deși fără înflăcărea tinereții, dar cu acelaș suflu patriotic a continuat să fie propagator neobosit al revanșei.

Paul Déroulède cu toate acestea n'a fost un doctrinar al forței n'a propăvădit că războiul este necesar pentru educația popoarelor și nici că rasa germanică trebuie să dispară. Din toate scrierile sale, din poezii ca și din discursuri, se vede că el voia războiul pentru a se recuceri ceea ce aparținut Franței și numai atât, și în urmă să se restabilească pacea definitivă și binefăcătoare între Franța și Germania.

Prin aceasta însă el s'a înșelat pe sine însuși și a propăvădit și altora un vis chimeric. El nu s'a gândit niciodată ca un război franco-german ar aduce războiul general care ar îndolia întreaga Europă.

Paul Déroulède e mort acum. I-dela revanșei a dispărut de mult din sufletul francezilor. Fără să fi uitat însă de cele două vechi provincii. Franța democrată voeste să restabilească pacea definitivă cu Germania prin concesii echitabile de ambele părți.

Paul Déroulède însă a rămas drept toată viața. Nu și-a trădat nici ideile nici prietenii. Și în tot timpul vieții a propagat cu acelaș sinceritate acelaș idee.

5 Februarie 1914.

Al. Negrea.

Externe.

Bietul Danef!

La adunarea de Duminecă a partidului progresist, ținută în Sclia, s'a anunțat la cuvânt și fostul prim ministru Danef. Începându-i discursul sa'a a izbucnit în strigăte amenințătoare: »Jos cu trădătorii! În proximitate moment s'a născut o învâlmășeală de nedescrie, care a degenerat într-o bătăie generală. S'au spart toate geamurile și oglinzile din sală.

Intervenind poliția, ordinea a fost restabilită și Danef a putut să și continue discursul, des întrerupt de auditori.

El a spus că războiul contra aliaților a început fără știrea guvernului său, ceea ce l'a făcut să și demisioneze. El descrie apoi faptele petrecute între zilele de 2 și 29 Iunie și declară că liberalii sunt vinovați că s'a făcut război cu aliații.

Danef declară, că guvernul său nu a răspuns dorințelor României de oare, ce niciodată nu a avut intențiunea să facă un război contra aliaților așa ca politica agresivă a României contra Bulgariei ar fi trebuit să cadă dela sine. Sârbii au acceptat arbitrajul și el avea intenția să plece la Petersburg când izbucnind războiul plecarea i-a fost imposibilă.

Principele de Wied la Roma.

Duminecă la amazi principele de Wied a plecat din Berlin la Roma, pentru a se consfătu cu ministrul de externe a Italiei San Giuliano înainte de a ocupa tronul Albaniei. Din Roma prințul va pleca la Viena, unde va avea o întrevedere cu contele Berchtold. E probabil că prințul de Wied va fi primit cu acest prilej în audiență de regele Italiei și de Monarhul nostru.

Pe la sfârșitul acestei săptămâni prințul se va întoarce la Neuwied, unde va primi deputațiunea Albaniei sub conducerea lui Essa-pașă, care îi va oferi tronul Albaniei.

Turcia și alianța balcanică.

Ziarul „Tinn” nu crede în posibilitatea înfăptuirii unei noi alianțe balcanice. Diplomația nu va permite ca conversațiile misterioase din Petersburg să dea loc la manifestări amenințătoare. Fără a se depărta de o atitudine pacifică, Turcia trebuie să urmărească evenimentele fără neliniște și cu atențiune.

Un nou ziar bucovinean.

„Gazeta Română” este titlul unei foi politice naționale, care a început să apară lunar în Bucovina (Gurahumolul) sub direcțiunea d-lui Dr. Ambros Comoroșan. Din programul noului ziar, publicat în rula 1 reșinem următoarele părți:

»Scopul ei principal este de a lumina poporul despre drepturile sale politice și naționale, de a-i da îndreptări și sfaturi spre îndreptarea stării sale materiale, de a lupta pentru birile său național politic și material.

Chestiunea limbii, propăgirea economică, libertatea politică, iată punctele de frunte din programul nostru! Gazeta este liberă și independentă și așa vrea să rămână.

Gazeta noastră va aspira la autonomia perfectă a Bucovinei și la păstrarea individualității sale istorice-politice date de împăratul nostru prin diploma din 9 Decembrie 1862 și prin legile fundamentale de Stat din 21 Decembrie 1867. Legile aceste fundamentale de Stat ne garantează pe deplin respectarea drepturilor noastre politice, culturale și naționale și noi nu vom pretinde nimic altă decât executarea strictă și aplicarea conștiințoasă a acestor legi față de poporul român.

„Gazeta Română” va avea mai departe în vedere și prosperarea economică a Românilor mai ales pe terenul meseriei și a comerțului, căci agricultura fără sprijinul reciproc al comerțului și al meseriei nu poate prospera.

Vom lucra mai departe pentru prosperarea învățământului în limba română și pentru întrebunțarea limbii noastre în toate afacerile la autoritățile autonome, administrative și judecătorești.

Dorința noastră ferbinte este de a inaugura prin o activitate armonioasă a boierilor, preoților, funcționarilor, învățătorilor și a agriculturii o eră nouă mai sănătoasă în viața politică, mai bună și mai frumoasă în viața socială a neamului nostru.

Primul număr al „Gazetei Române” se prezintă în condițiuni bune oferind cititorilor un material bogat și de interes obștesc. Continuând pe calea indicată „Gazeta Română” va contribui la luminarea minților, ceea ce îi dorim din tot sufletul.

U scrisoare

a d-lui Stroescu.

Marele nostru mecenat, dl. V. Stroescu primind cartea d-lui avocat Rubiu Patiti despre Munții noștri „Țara popilor”, i-a adresat următoarea scrisoare, în care caracterizează în linii mari: „Căpîi revoluției române dela 1784”.

Bale, la 15/28 Mai 1913.

Mult stimate Domnule Patiti!

Cartea Dvoastră „Munții noștri”, ce ați avut amabilitate a mi-o trimite, chiar în ziua în care am primit-o, am și citit-o. Subiectul cărții este unul din cele mai interesante și mărețe fapte din istoria neamului.

Povestirea e limpede, frumoasă. Ați avut norocul ideii de a intercala portretele principalilor eroi ai revoluției. Din portretele lor se vede ce fel de oameni au fost ei și ce fapte se putea aștepta dela dânșii.

Infățișarea lui Horia e de un martir. Un om cuminț, bun, blând, care a simțit toate nedreptățile ce suferind Românii și și-a dat viața pentru neamul lui.

Durere și milă esprimă ochii lui; mai adâncă expresiune nici Cristos nu a putut să aibă; e un supra-om, cari numai în secole se nasc.

Cloșca și Crișan sunt tipuri de conducători generali, îndrăzneți și energici — oameni de acțiune — nu de idei. După infățișarea lui Cloșca ei ar putea fi de model pentru zeul războiului Marte, brav, măreț și serin. Crișan e din alt aluat, îndrăzneț, brav, dar și aspru până la cruzime. Tustrei sunt

*) Despre cartea aceasta d-mi în alt loc a arului de azi o publicațiune.

tipuri foarte caracteristice și expresive. E de mirat că din iobagi a prînt să iasă asemenea tipuri mărețe.

Vă mulțumesc din inimă pentru atențiunea ce mi-ați arătat-o și vă doresc sănătate și să trăiți mulți ani în voia bună.

Primiți Vă rog încredințarea osibitelor stime ce vă o păstrăz.

V. Stroescu.

ȘTIRI.

— 28 Ianuarie 1914.

Știri din România. În cursul zilei de alaltaeri principele George al Greciei, însoțit de familia princiară română a asistat la serviciul religios dela biserica „Domnița Bălașa”, iar după terminarea serviciului s-au întors la palatul Cotroceni unde au luat masa. După prânz la 5 ore prințul Barbu Știrbei a oferit în onoarea diadocului un ceaiu la castelul său dela Buftoa, la care au participat și principele Ferdinand, principesa Maria împreună cu principesa Elisaveta, Maria, Ileana și prințul Nicolae. După cum am anunțat, principele George va pleca azi, cu vaporul, spre Atena.

— Tot Duminică seara, la 9 ore, s-a dat un bauchet, în onoarea d-lui Venizelos, în saloanele ministerului de externe, la care a luat parte și principele Ferdinand împreună cu diadocul.

— Alaltaeri a sosit în România, venind din Rusia, primul-ministrul sârb Passici, care la Ungheni a fost întâmpinat de d-l Fântănaru prefectul județului. A vizitat lași, unde a luat masa în restaurantul gării, apoi a plecat spre București, unde — după cum a declarat dânsul — va avea convorbiri cu d-l prim-ministru Brătianu și ministrul de externe d-l Porumbaru.

E probabil, că primul-ministrul sârb Passici va părăsi București deodată cu primul ministru al Greciei și vor pleca împreună la Belgrad, unde d-l Venizelos va fi oaspele Curții regale timp de câteva zile.

— Ziua de 24 Ianuarie (Unirea principatelor) a fost serbată cu o deosebită solemnitate de către toate instituțiile și orașele din Țară remarcându-se prin vorbiri ocazionale însemnătatea acestei zile de o deosebită importanță în istoria României.

— Duminică s-a ținut aduna generală a Societății Români, alegându-se noul comitet în persoana d-lor: G. Diamandy, președinte; I. Gorun, vice-președinte; L. Rebreanu, secretar; N. N. Beldiceanu și G. Galaction, cenzori; Mihail Sorbul, bibliotecar; O. Goga, Caton Theodorian, T. Argeșii, Zăgaru-Samurcaș, Z. Bărsan și Constanța Hoș, membrii.

S-au expedit apoi telegrame de omagiu și mulțumire M. S. Reginei, prezidenta de onoare, d-lui C. C. Arion, președintele de onoare al societății și d-lui I. G. Duca, ministrul instrucției, proclamat cu aclamațiuni membru de onoare.

Regii balcanici și Inst. de studii sud-est europene. După cum am anunțat în numărul trecut, din prilejul inaugurării Institutului de studii sud-est europene s-au trimis telegrame tuturor suveranilor țărilor din Balcani. Drept răspuns amintitul institut a primit din partea suveranilor balcanici următoarele telegrame:

Din partea țării Bulgariei:

D-lor prof. N. Iorga și G. Murgoci București.

Palatul din Sofia. — Foarte sensibil la amabilitate telegramă, prin care lui împărtășii inaugurarea Institutului pentru studii Europeni sud-estice, trimet eminenților inițiatori ai acestei frumoase opere, urările cele mai sincere, pentru ca ea să ajungă nobilul scop, care a prezidat la întemeierea sa și-i asigur de interesul simpatice cu care voui urmări sfârșirile lor. — Ferdinand.

Din partea regelui Serbiei:

D-lui N. Iorga, prof. univ.

Belgrad. — Cu plăcere am luat cunoștință de inaugurarea Institutului pentru studii Europeni sud-estice și felicitând pe întemeietori, le doresc izbândă deplină într-o operă așa de folositoare. — Petru.

Din partea regelui Muntenegrului:

D-lui profesor N. Iorga

București.

Mulțumindu-vă pentru comunicarea ce mi-ați făcut-o despre fondarea Institutului de studii sud-est europene, vă doresc din inimă atât dv. cât și colegilor dv. distincții, o bună reușită în întreprinderea dv. utilă popoarelor legate printr-o comunitate de interese și misiunea identică culturală, ce se va desăvârși în această parte a Europei. — Nicolae, regele Muntenegrului.

M. Sa Regele Carol de asemenea a mulțumit pentru telegrama călduroasă, ce i s-a adresat.

Un comitet național român de cultură socială, politică și artistică. Sub acest nume s-a înființat de curând în Franța o societate, al cărei scop este să facă cât mai cunoscută țara și chestiunea românească, în străinătate. Președintele ei e d-l Ioan Pangal, profesor la școala de înalte studii sociale din Paris și redactor la ziarul „La Dépêche”. Pentru ajungerea nobilului scop ce urmărește, societatea a obținut concursul unora din cele mai luminate personalități franceze, iar din România pe al d-lor N. Irga și Xenopol. Președintele acestui comitet adună deocamdată materialul necesar pentru a expune pe larg, pe la sfârșitul lunii Februarie, într-un număr întreg al revistei „Les Annales des nationalites”, chestiunea română.

Mijloacele de propagandă ale societății sunt: conferințele, meetingurile, articolele scrise în jurnale și reviste și învățământul în școli. În acest scop, comitetul va căuta să strângă o sumă suficientă de bani, spre a putea publica peste 2 sau trei ani dela constituirea sa, un mare jurnal, precum și o revistă mensuală. De asemenea comitetul este obligat să facă o campanie pe cât se poate de activă, în străinătate, în favoarea cauzei române. Se va ocupa în mod particular de Românii din Austro Ungaria, Rusia și peninsula balcanică.

Sărbătorirea d-lui Al. Ciurcu. Precum suntem informați, prietini și admiratorii d-lui Alex. Ciurcu, cunoscutul și apreciatul ziarist bucureștean au hotărât să sărbătorească printr-un lanchet, mâine în 29 Ian. v. aniversarea de 60 ani a distinsului ziarist.

Adresăm și noi cele mai adânc simțite urări de bine vrednicului sărbătorit.

Racordarea căilor ferate româno-bulgare. „L'Echo de Bulgarie” scrie: Guvernul bulgar a numit o comisie, compusă din d-nii S. Radoff ministru plenipotențiar la București, colonel Nerezoff și inginerii Lazaroff și Valceff, care împreună cu o comisie delegată de guvernul român, să studieze chestiunea construirii unui pod peste Dunăre și a racordării linilor ferate bulgare și române. Se crede, că lucrările comisiunii mixte vor avea un rezultat favorabil, într-un guvern român e dispus să lichideze toate chestiunile în suspensie dintre România și Bulgaria. Secretarul general al ministerului de externe (bulgar) d-l Passaroff, într-o convorbire mai lungă, pe care a avut-o cu ministrul plenipotențiar al României, a primit din partea acestuia asigurări în acest sens.

Incunjurul pământului cu aeroplănu. Am amintit într-un număr trecut despre concursul aviatic internațional pentru incunjurul pământului, proiectat de către Aeroclubul american, cu prilejul expoziției din San Francisco. După cum se anunță acum din New York, Aeroclubul a prezentat comitetului de aranjare condițiile referitoare la acest concurs. Comitetul aranjat al serbărilor a făcut însă unele schimbări fundamentale în regulamentul, care cuprinde dispozițiile din chestie. În primul rând a urcat primul premiu dela 500.000 dolari la dublu, fiindcă în felul acesta să fie premiat după adevăratul merit îndrăznețul sbor în jurul pământului. În raport cu premiul primit au fost mărite și celelalte premii. Durata sborului a fost fixată pe 120 zile, în loc de 90; așa că participanții la acest concurs vor avea să percurgă 240 kilometri pe zi.

Un nou record de aviație. Aviatorul german Ingold a stabilit alaltaeri un nou record mondial de durată, sburând distanța de 1760 kilometri dela München până la München în timp de 16 ore, cu o înălțime medie de 110 kilometri pe oră. Sborul cel mai lung până acum a fost de 14 ceasuri, făcut de germanul Langer.

Un orașel al ziaristilor. Din cauza scumpetei locuințelor, cincizeci de ziaristi din Madrid s-au gândit să devină proprietari, singurul mijloc ca să scape de plăteala chirii. Au cumpărat deci, la marginea Madridului un vast teren, pe care au început să clădească locuințe.

Vor avea trei străzi lungi de 300 metri și alte de 200 metri. Doo parte și de alta a străzilor vor planta arbori și fiecare casă va avea o grădina. Câteva case au și fost isprăvite. Regele Alfonso s'a dus să le vadă și a aprobat ideea ziaristilor, cari vor să devină proprietari. Aceștia i-au spus regelui că fiecare casă va costa 15.000 de lei, cari vor fi plătiți în rate, fără nici o dobândă. După ce vor fi achitat suma, fiecare va rămâne proprietar definitiv pe locuința lui.

Ziaristii s'au gândit la toate: o linie de tramvai va trece prin fața caselor lor și vor avea și un autobuz la dispoziție, pentru noaptea. Acuma con-

fratii spanioli se gândesc la toate mijloacele pentru a-și procura electricitate, care să le lumineze și orașelul lor.

Regele Spaniei a felicitat călduros pe ziaristii madrideni pentru inițiativa lor originală, interesantă și practică.

Un sbor periculos a executat săptămâna trecută tânărul aviator american Charles Milles la aerodromul din Longisland, lângă New-York. Încearca îndrăznețele „looping-uri the loop” ale lui Pogoud. Se ridicase, în spirală, până la înălțimea de trei mii de urme și la un moment, când se afla tocmai în poziție verticală, motorul a încetat de a mai funcționa, iar aparatul a început să se prăvălească cu o înălțime amețitoare spre pământ. Toate încercările pilotului de a evita catastrofa păreau zadarnice. Cu capul în jos, căzu pe aproape de pământ, așa că toți privitorii au început să alege îngrozii spre locul, unde se prevedea, că se va sfârși cu aparatul cu tot. La un moment însă — nu mai lipsea decât foarte puțin ca să fie izbit de pământ — motorul începu din nou să funcționeze și pilotul căpătând curaj s'a făcut din nou stăpân pe aparat. S'a ridicat o vreme tot cu aparatul întors (el era cu capul în jos) și când a crezut că are înălțimea necesară și-a readus aparatul în poziție normală.

»Crucea Roșie. Comitetul reuniunii locale »Crucea Roșie» a ținut zilele trecute o adunare, constatând cu acest prilej, că invitațiile pentru balul reuniunii s'au trimis și că între unele dame s'au distribuit și rolurile cu privire la aranjamentul balului. Aducându-se această cunoștință publică, comitetul invită pe toți aceia, cari n'ar fi primit din eroare invitare și doresc a participa la bal, să binevoiască a se adresa secretariatului reuniunii în edificiul casei comitatene.

Știri mărunte. Curtea cu jurați din Pontevedra (Spania) a condamnat la moarte o familie întreagă, compusă din mama și doi feciori. Familia omorâse, cu ajutorul fiilor, pe bărbatul său, pe când acesta dormea.

— Alaltaeri a avut loc în Viena desvălirea monumentului, ridicat de muncitorimea socialistă, fostului deputat socialist Schumeler, care, după cum se știe, a fost asasinat de un creștin socialist.

— Țeava principală a apeductului din Moscva a crepat alaltaeri, inundând cu apă mai multe străzi ale orașului. O casă cu două etaje s'a prăbușit. De alaltaeri Moscva a rămas fără apă potabilă.

— Din Atena sosește știrea despre o eventuală logodnă a principesei Elena, a treia fiică a regelui Greciei, cu moștenitorul tronului englez.

Aviz! În tipografia noastră află aplicare momentană un culegător-mașinist, un culegător și 2-3 ucenici. Informațiuni la administrația ziarului.

O fetiță curată și sărguincioasă, care vorbește numai românește, caută aplicare la o familie română. Remunerarea 5-6 coroane lunar și întrețineră. Cel interesat să se adreseze la administrația ziarului nostru. 3-3.

Teatru, concerte și petreceri.

Reuniunile românești din Gherla invită la producția teatrală, urmată de petrecere cu joc, ce vor avea loc Sâmbătă în 28 Febr. st. n. a. c. în sala cea mare dela Hotelul orășănesc »Coroaa».

— **Inteligența română din Șeica-mare** și jur invitația petrecerea cu joc ce o va aranja Duminică, în 2/15 Februarie 1914 în sala hotelului comunal din Șeica-mare. Venitul se împarte celor 2 reuniuni de femei gr.-or. și gr.-cat. din Șeica-mare.

Reuniunea meseriașilor din Săiște invită la reprezentarea teatrală, ce o va aranja, Joi, la 30 Ianuarie v (12 Februarie n.) 1914 (la Săiște): Vasile, Grigore și Ioan în sala festivă a școlii din Săiște.

ULTIME ȘTIRI.

Roma 10 Febr. Prințul de Wied a sosit aici și a avut în decursul zilei de azi convorbiri cu ministrul San Giuliano.

Atena 10 Febr. Din isvor bine informat se comunică că logodna moștenitorului Greciei cu principesa Maria este iminentă.

Viena 10 Feb. Episcopul albanez Colecci, care a fost primit în a dîntă de Maj. Sa, a asigurat pe Moarharul, că poporațiunea albaneză așteaptă cu mare dor pe prințul de Wied.

Reuniunea romană de gimnastică și cântări.

Programul concertului

care va avea loc *Mercuri în 5/18 Febr. 1914 în sala Redutei* cu prețiosul concurs al d-nelor *Lucia Cosma, Ana Dr. Herariu*, al d-lui *Gheorghe Folescu* și al capelei orașului, augmentată cu mai mulți iubitori de artă.

Dirigent *G. Dima*.

1. N. W. Gade: *Crdiasa teletor* (Eilverskud) baladă pentru soli, cor și orhestră.

2. W. A. Mozart: *Arie* din opera «Nunta lui Figaro» — d-na *Aia Dr. Heraru*.

3. R. Wagner: *Arie* din opera «Vasul fantasmă» — d-l *G. Folescu*

4. Amr. Thomas: *Arie* din opera Hamlet — d-na *L. Cosma*.

5. G. Dima: «Hura» piesă de concert pentru cor mixt și orhestră.

Bilete pentru *Membrii activi și ajutători*, cari și-au plătit taxele pe anul 1913/14 se pot lua în primire săptămâna aceasta în zilele de *Mercuri, Joi și Vineri* la casierul reuniunii R. Ardelean între orele 3-6 la casina română. Membrii își pot achita cu acest prilej și taxele.

Începând de Sâmbătă biletele se pun în vânzare publică la librăria *Zeidner*.

Prețul locurilor: Balcon 5 cor., fotel 4 cor., parchet I. 3 cor., parchet II. 2 cor., parchet înalt 120 cor., Galerie 120 cor. Loc de stat 1 cor., studenți 60 bani.

Membri activi (cântăreți) cu taxa de 6 cor. au drept la un bilet gratuit de 3 cor. Membrii ajutători cu taxa de 6 cor. au drept la un bilet gratuit de 2 cor., membrii ajutători, cari plătesc o taxă de 10 cor., au drept la 2 bilete à 2 cor.

Proprietar:
Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp
Redactor responsabil:
Ioan Brulan

Dr. Stefan Albu

specialist în boale femeștii și mamos, fost prim asistent la clinică de femei și școală de moașe, fost lintern al clinicii Bumm din Berlin.

Ordinează a. m. 11-12.

d. s. 3-5.

Brașov, Strada Porții Nr. 14.

Telefon 5-95. (5 6)

BERE de culoare deschisă și neagră în sticle

din berăria „Trei stejari”.

Sticlele se umple cu cea mai mare acuratețe. Sănătatea acestei beri îndreptătește renumele ce se bucură în toate straturile societății.

Se capătă în prăvălii, cafenele și la

Depozit, Blumena

Strada învățătorilor 12.

(10-10) Telefon 486.

Dare de soamnă.

Pentru procurarea darului de Crăciun pe sanna copilor din școala gr. or. română din Făgăraș, reuniunea femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur a întreprins, — prin doele Ana Dr. Motoc și Paulina Mășianu, — o colecție, la care au contribuit:

Miți dr. Popescu 30 cor. Eugenia Carje 5 cor. V. Pralca 5 cor. Zoe Vasu 10 cor. Marioara Percia 10 cor. Lucreția Mocu 2 cor. Camil Negrea 5 cor. Ana Bozeș 10 cor. N. N. 2 cor. Elena Popu Radu 2 cor. Ana Ciocanelea 2 cor. Dr. Dămila Vasu 10 cor. Victoria Aron 2 cor.

Câte 1 cor.: Viroana Caldarar, Tamas Boeriu, Maria Maier, Elena Reurean, Ana Covoran, Elena F. rea, Elena Florea, Ana Vista, Sini Florea, Aneta Stoica de Vist Dr Grama Moise, Ncutaș Boreea, Roza Furca, Maria Visia, Elena Popu, Elena Gabor, Valentina Tulure, Eugenia Păcală, Balba Constantin, Costantin Becelean, Costantin Mandrean, Soția Clora, Maria Roșca, Ioan Ghimbeșan, Ge rge S. Măndrean, Zinea Caldarar, George Clora, Doamna Ceaghea Maria Eșian, Nicola Eșian, Titia Muntean, George Eșian, Costantin Hăbăian, Nicolae Hăbăian.

